

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-575/18 P

Česká republika
proti
Európskej komisii

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 9. júla 2020

„Odvolanie – Vlastné zdroje Európskej únie – Finančná zodpovednosť členských štátov – Žiadosť o oslobodenie od povinnosti poskytnúť vlastné zdroje – Žaloba o neplatnosť – Prípustnosť – List Európskej komisie – Pojem ‚napadnutelný akt‘ – Článok 47 Charty základných práv Európskej únie – Účinná súdna ochrana – Žaloba založená na bezdôvodnom obohatení Únie“

1. *Žaloba o neplatnosť – Akty, ktoré možno napadnúť žalobou – Pojem – Akty so záväznými právnymi účinkami – List, v ktorom Komisia neformálne vyzýva členský štát, aby sprístupnil tradičné vlastné zdroje rozpočtu Únie – Vylúčenie*
(Článok 263 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 1150/2000, rozhodnutie Rady 2007/436)
(pozri body 46 – 48)
2. *Žaloba o neplatnosť – Akty, ktoré možno napadnúť žalobou – Pojem – Akty so záväznými právnymi účinkami – Možnosť vylúčiť túto podmienku odvolaním sa na právo na účinnú súdnu ochranu – Neexistencia*
(Článok 263 štvrtý odsek ZFEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 47)
(pozri body 52, 53)
3. *Žaloba o neplatnosť – Akty, ktoré možno napadnúť žalobou – Akty so záväznými právnymi účinkami – List, v ktorom Komisia neformálne vyzýva členský štát, aby sprístupnil tradičné vlastné zdroje rozpočtu Únie – Stanovenie v tomto liste lehoty na sprístupnenie vlastných zdrojov Únie pod hrozbou uloženia povinnosti zaplatiť úroky z omeškania – Vyvolanie právnych účinkov – Neexistencia*
(Článok 263 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 1150/2000, článok 9 ods. 1 a článok 11)
(pozri bod 54)
4. *Žaloba o neplatnosť – Žaloba podaná proti listu, v ktorom Komisia neformálne vyzýva členský štát, aby sprístupnil tradičné vlastné zdroje rozpočtu Únie – Preskúmanie dôvodnosti*

povinnosti tohto štátu sprístupniť tieto zdroje – Porušenie systému vlastných zdrojov Únie – Nepripustnosť
(Článok 263 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 1150/2000, rozhodnutia Rady 2000/597 a 2007/436)

(pozri body 55 – 64)

5. *Vlastné zdroje Európskej únie – Zistenie a sprístupnenie členskými štátmi – Sprístupnenie s výhradami – Zásada lojálnej spolupráce – Povinnosť Komisie začať s dotknutým členským štátom konštruktívny dialóg – Povinnosť tejto inštitúcie podať žalobu o nesplnenie povinnosti – Neexistencia*
(Článok 4 ods. 3 ZEÚ; článok 258 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 1150/2000)

(pozri body 68, 73 – 75, 77 – 80)

6. *Vlastné zdroje Európskej únie – Zistenie a sprístupnenie členskými štátmi – Sprístupnenie s výhradami – Žaloba založená na bezdôvodnom obohatení Únie – Dodržanie práva na účinnú súdnu ochranu*
(Články 268 a 340 ZFEÚ; Charta základných práv Európskej únie, článok 47)

(pozri body 81 – 83)

Zhrnutie

Dňa 30. mája 2008 prijal Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) záverečnú správu o vyšetrowaní, ktoré sa týkalo dovozu kamienkových vreckových zapalovačov s pôvodom v Laose. Podľa tejto správy, ktorá sa okrem iného týkala 28 prípadov dovozu tovaru do Českej republiky, mali členské štáty vykonať audity dotknutých dovozcov a začať správne konanie o dodatočnom vyrubení cla. České orgány prijali opatrenia na dodatočné vyrubenie a vymáhanie cla, pričom však uviedli, že v niektorých z uvedených prípadov nebolo možné vymáhať sumu vlastných zdrojov Únie. Listom z 20. januára 2015 Európska komisia informovala tieto orgány, že Česká republika nemôže byť oslobodená od svojej povinnosti sprístupniť vlastné zdroje Únie podľa nariadenia č. 1150/2000¹ a vyzvala ich, aby zaplatili predmetnú sumu, pričom spresnila, že za každé omeškanie vzniká povinnosť platiť úroky.

Keďže Česká republika nesúhlasila so stanoviskom vyjadreným Komisiou v tomto liste, podala na Všeobecný súd žalobu o zrušenie rozhodnutia tejto inštitúcie údajne obsiahnutého v uvedenom liste. Uznesením² Všeobecný súd vyhovel námietke neprípustnosti vznesenej Komisiou a v dôsledku toho zamietol žalobu. Rozhodol totiž, že tento návrh smeruje proti aktu, ktorý nemôže byť predmetom žaloby o neplatnosť, pretože nevyvoláva záväzné právne účinky. Česká republika podala na Súdny dvor odvolanie, pričom v podstate tvrdila, že neprípustnosť jej žaloby o neplatnosť ju zbavuje súdnej ochrany, keďže nemá k dispozícii nijaký opravný prostriedok, ktorý by jej umožňoval dosiahnuť účinné súdne preskúmanie stanoviska Komisie.

¹ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, 2000, s. 1; Mím. vyd. 01/003, s. 169), zmenené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2028/2004 zo 16. novembra 2004 (Ú. v. EÚ L 352, 2004, s. 1) a nariadením Rady (ES, Euratom) č. 105/2009 z 26. januára 2009 (Ú. v. EÚ L 36, 2009, s. 1). Pozri najmä článok 17 ods. 2 tohto nariadenia.

² Uznesenie Všeobecného súdu z 28. júna 2018, Česká republika/Komisia (T-147/15, neuvverejnené, EU:T:2018:395).

Vo svojom rozsudku z 9. júla 2020, ktorý vydala veľká komora, sa Súdny dvor vyjadril k podmienkam prístupu členských štátov k účinnej súdnej ochrane v prípade sporu týkajúceho sa rozsahu ich finančnej zodpovednosti so zreteľom na právo Únie v oblasti jej vlastných zdrojov.

Súdny dvor v prvom rade konštatoval, že za súčasného stavu práva Únie sú povinnosti výberu, zistenia a pripísania vlastných zdrojov Únie na účet uložené priamo členským štátom. Komisia teda nemá žiadnu rozhodovaciu právomoc, ktorá by jej umožňovala uložiť im povinnosť zistiť a sprístupniť sumy týchto zdrojov. Súdny dvor z toho vyvodil, že podanie žaloby o neplatnosť proti takému listu, akým je sporný list, na účely preskúmania toho, či je povinnosť členského štátu sprístupniť takéto sumy Komisii dôvodná, by viedlo k porušeniu systému vlastných zdrojov Únie, ako ho upravuje právo Únie. Súdnemu dvoru však neprináleží meniť voľbu vykonanú v tejto súvislosti normotvorcom Únie.

Súdny dvor ďalej rozhodol, že za súčasného stavu práva Únie je možnosť Komisie predložiť Súdnemu dvoru na posúdenie v rámci žaloby o nesplnenie povinnosti spor medzi ňou a členským štátom, pokiaľ ide o jeho povinnosť sprístupniť tejto inštitúcii určitú sumu vlastných zdrojov Únie, inherentná systému týchto zdrojov. Dodal, že ak členský štát sprístupní sumu uvedených zdrojov s výhradami, pokiaľ ide o jeho povinnosť takto postupovať, Komisii v súlade so zásadou lojálnej spolupráce prináleží, aby s týmto členským štátom začala konštruktívny dialóg s cieľom určiť povinnosti, ktoré tomuto členskému štátu prináležia. V prípade neúspechu tohto dialógu má táto inštitúcia možnosť podať proti uvedenému členskému štátu žalobu o nesplnenie povinnosti. Skutočnosť, že sprostredkovanie vlastných zdrojov Únie je spojené s výhradami, by totiž odôvodňovala konštatovanie nesplnenia povinnosti v prípade, že by bol dotknutý členský štát skutočne povinný prístupiť k takémuto prístupeniu.

Vzhľadom na diskrečnú právomoc, ktorú má Komisia, pokiaľ ide o podanie žaloby o nesplnenie povinnosti, však Súdny dvor dospel k záveru, že táto žaloba neposkytuje dotknutému členskému štátu žiadnu záruku, že súd rozhodne o spore s touto inštitúciou týkajúcom sa sprostredkovania vlastných zdrojov Únie. Dodala však, že ak členský štát sprostredkoval Komisii sumu vlastných zdrojov Únie, pričom vyjadril výhrady voči dôvodnosti stanoviska tejto inštitúcie a spor medzi uvedenou inštitúciou a týmto členským štátom nebolo možné ukončiť prostredníctvom dialógu, tento členský štát môže požiadať o náhradu škody z dôvodu bezdôvodného obohatenia Únie a prípadne podať na Všeobecný súd žalobu na tento účel.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že žaloba založená na bezdôvodnom obohatení Únie podaná na základe článku 268 ZFEÚ a článku 340 druhého odseku ZFEÚ vyžaduje dôkaz o obohatení žalovaného bez platného právneho dôvodu, ako aj o ochudobnení žalobcu v súvislosti s uvedeným obohatením. V rámci takejto žaloby prináleží Všeobecnému súdu najmä posúdiť, či ochudobnenie členského štátu, ktorý je žalobcom, zodpovedajúce sprostredkovaniu sumy vlastných zdrojov Únie Komisii, ktoré tento členský štát napadol, a súvisiace obohatenie tejto inštitúcie sú odôvodnené povinnosťami, ktoré tomuto členskému štátu vyplývajú z práva Únie v oblasti vlastných zdrojov Únie, alebo ich naopak takto odôvodniť nemožno. Keďže Súdny dvor dospel k záveru, že členský štát nie je zbavený účinnej súdnej ochrany v prípade nezahody s Komisiou, pokiaľ ide o jeho povinnosti v oblasti vlastných zdrojov Únie, zamietol odvolanie v celom rozsahu.